

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การสหกรณ์ได้ถือกำเนิดครั้งแรกในประเทศอังกฤษในช่วงของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 และได้มีการขยายไปในหลายประเทศเกือบทั่วโลก โดยสหกรณ์ทั่วโลก จะมีอุดมการณ์และหลักการเดียวกัน คือ หลักการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้สหกรณ์เกิดการพัฒนาและต่อเนื่อง สำหรับในประเทศไทยระบบสหกรณ์ได้รับการสถาปนาขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2459 และวิวัฒนาการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน สหกรณ์ในประเทศไทยมีทั้งหมด 7 ประเภท ตามลักษณะอาชีพหรือกิจการร่วมกันของสมาชิก ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีสมาชิกสหกรณ์ทุกประเภทประมาณร้อยละ 16.72 ของประชากร ซึ่งเป็นสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 60 และนอกจากภาคการเกษตรร้อยละ 40 จากการที่สหกรณ์ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและการดำเนินธุรกิจของประชาชน สหกรณ์จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และมีการกำหนดในรัฐธรรมนูญอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนและคุ้มครองระบบสหกรณ์ (คณะกรรมการวิสามัญศึกษา 2553 : 8)

จากข้อมูลภาวะเศรษฐกิจทางการเงินสหกรณ์ไทย ปี 2551 มีสหกรณ์จำนวน 7,535 แห่ง กลุ่มเกษตรกร จำนวน 6,191 แห่ง รวม 13,726 แห่ง สหกรณ์โดยภาพรวมมีทุนดำเนินงานมูลค่า 1 ล้านล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2550 คิดเป็นร้อยละ 12.84 และคิดเป็นร้อยละ 11.00 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) และครอบคลุมสมาชิกสหกรณ์ที่มีอยู่กว่า 10 ล้านครัวเรือน ทั้งนี้ยังไม่นับรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่ได้นำเอาวิธีการสหกรณ์ไปใช้โดยไม่ได้จดทะเบียน สำหรับบทบาททางด้านสังคมสหกรณ์มุ่งเน้นให้ประชาชนได้พึ่งพาตนเอง โดยยึดหลักปรัชญาสหกรณ์สากลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการปกครองของรัฐในการดำเนินงานภายใต้วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ในฐานะองค์กรธุรกิจที่มีบทบาททั้งทางเศรษฐกิจและสังคม (วีระกิตติ์ เสาร่วม และคณะ. 2555 : 1)

สหกรณ์การเกษตรเป็นประเภทสหกรณ์ที่มีสมาชิกมากที่สุดในประเทศไทย และเกี่ยวพันกับการดำเนินชีวิตของประชาชนในภาคเกษตร ดังนั้นสหกรณ์การเกษตรจึงเป็นอีกแนวทาง

หนึ่งในการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหนี้ในระบบ ปัญหาการไม่มีที่ดินทำกินของเกษตรกร การสร้างความมั่นคงในภาคแรงงาน ซึ่งสามารถปรับตัวสู่ประสพความสำเร็จสอดคล้องกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นกลไกของภาครัฐในการกระตุ้นการออมของภาคประชาชน และเป็นกลไกการตลาดที่สำคัญในการตอบสนองต่อการประกันรายได้ของเกษตรกรให้สามารถแข่งขันและพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อการรองรับเป็นประชาคมอาเซียน (ASIAN Economic Community : AEC) ในปี 2558 ได้เนื่องจากระบบสหกรณ์ได้รับการศึกษาการยอมรับและพัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดังจะเห็นได้จากโครงการพระราชดำรินองค้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงใช้สหกรณ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่อง และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555--2559) ได้บรรจุไว้ในแผนเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 10)

สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดมหาสารคามประสบปัญหาและข้อจำกัดภายในของสหกรณ์การเกษตร ปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานภายในของสหกรณ์เอง ทั้งจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ รวมทั้งจากตัวสมาชิกสหกรณ์ปัญหาด้านบุคลากรของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงานขาดทักษะในการบริหารเชิงธุรกิจ กรรมการที่อายุมากเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาด้านความรู้ในการบริหารงานธุรกิจปัญหาและข้อจำกัดภายในของสหกรณ์การเกษตร การบริหารงานของพนักงานขาดอิสระในหน้าที่ที่รับผิดชอบภาครัฐส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์ด้วยนโยบาย ผลงานและงบประมาณ ไม่ได้ ส่งเสริมด้วยจิตสำนึกของการรวมกลุ่มและความเข้าใจต่อหลักการสหกรณ์ ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรจังหวัดมหาสารคามมีจำนวนสหกรณ์การเกษตรทั้งหมด 106 แห่ง โดยจากรายงานประจำปี 2554 นั้นสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินการอยู่ทั้งสิ้นจำนวน 67 แห่ง หยุดดำเนินการจำนวน 34 แห่ง และเลิกกิจการไป จำนวน 5 แห่ง (สำนักงานสหกรณ์การเกษตรจังหวัดมหาสารคาม. 2554 : 9)

นับตั้งแต่สภาวะเศรษฐกิจปี 2540 ซึ่งมีผลกระทบต่อเนื่องกับความเสียหาย โดย ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ ได้เล็งเห็นความจำเป็นเร่งด่วนให้ ภาครัฐพยายามผลักดันให้มีบรรษัทภิบาลขึ้น เพื่อให้องค์กรต่าง ๆ ถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานโดยริเริ่มจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลประกาศอย่างเป็นทางการให้ปี 2545 เป็นปีเริ่มต้นแห่งการรณรงค์ให้มีการบริหารงานด้วย บรรษัทภิบาล (Corporate Governance) (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์. 2550 : ออนไลน์) ซึ่งเป็นแนวคิดทางการบริหารงานอย่างหนึ่งที่ธุรกิจต่าง ๆ นำมาใช้เป็นปัจจัยและปรับใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้ธุรกิจเจริญ โดยการประพฤติดี

ดีให้ความสำคัญกับการบริหารงานให้โปร่งใสและถูกต้องตรวจสอบได้ (อานันท์ ปันยารชุน. 2542 : 5) ภาครัฐผลักดันให้มีหลักบรรษัทภิบาลขึ้นเพื่อให้องค์กรต่าง ๆ ถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน โดยเริ่มจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่ง บรรษัทภิบาลประกอบด้วย ความรับผิดชอบต่อสังคม ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเป็นอิสระ ความรับผิดชอบต่อสังคม และความน่าเชื่อถือ (กรกนก ทิพรส และปพฤกษ์ อุตสาหวานิชกิจ. 2547 : 197-201) การมีส่วนร่วม จริยธรรมและจรรยาบรรณ (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. 2548 : 148-149)

การดำเนินการทางธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร มีการเจริญเติบโต มีความมั่นคงและมีศักยภาพในการแข่งขันทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติจะต้องมีการวัดผลงานขององค์กรเพื่อให้สามารถมองเห็นการดำเนินงานโดยภาพรวม โดยการประเมินองค์กรในปัจจุบันแนวคิดหรือวิธีการที่นำมาใช้อย่างแพร่หลาย คือ แนวคิดการวัดผลงานแบบดุลภาพ (Balanced Scorecard : BSC) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลองค์กรจากมุมมอง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลูกค้า (Customer Perspective) ด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) ด้านการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Growth Perspective) และด้านการเงิน (Financial Perspective) (พสุ เดชะรินทร์. 2544 : 6-7)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยด้านบรรษัทภิบาลของสหกรณ์การเกษตรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์การเกษตรจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับบรรษัทภิบาลที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรหรือไม่ อย่างไร ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัย สามารถเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนา วางแผนการดำเนินงานในระยะยาวและเกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์การเกษตรต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรษัทภิบาลของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดมหาสารคาม

สมมุติฐานการวิจัย

1. สหกรณ์การเกษตรจังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรษัทภิบาลของสหกรณ์การเกษตร อยู่ในระดับมาก
2. สหกรณ์การเกษตรจังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก
3. บรรษัทภิบาลของสหกรณ์การเกษตรมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

สหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดมหาสารคาม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

2.1 ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่บุคลากรซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 67 แห่ง ประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 818 คน ผู้ตรวจสอบกิจการ จำนวน 95 คน ฝ่ายจัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ จำนวน 449 คน รวมทั้งสิ้น 1,362 คน (กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2555 : ออนไลน์)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 117 คน ผู้ตรวจสอบกิจการ จำนวน 33 คน ฝ่ายจัดการประกอบด้วย ผู้จัดการจำนวน 13 คน และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ จำนวน 147 คน รวกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 310 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 727) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 53)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล (Corporate Governance) ได้ประยุกต์จากแนวคิดของ กรกนก ทิพรส และปพฤกษ์ อุตสาหกรรมิชกิจ (2547 : 197-201) ,สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2548 : 148-149) ประกอบไปด้วย ความรับผิดชอบ

(Responsibility) ความโปร่งใส (Transparency) ความซื่อสัตย์ (Honesty) ความยุติธรรม (Fairness) ความเป็นอิสระ (Independence) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ความน่าเชื่อถือ (Accountability) การมีส่วนร่วม (Participation) จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethics and Code of Conduct) ในส่วนของการวัดความสำเร็จในการดำเนินงาน (Performance) ประยุกต์จากแนวคิดการวัดผลการดำเนินงานแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecard) แนวคิดของ (พสุ เดชะรินทร์. 2551 : 20 – 22) ประกอบด้วย ด้านลูกค้า (Customer Perspective) ด้านกระบวนการภายใน (Internal Process Perspective) ด้านการเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Growth Perspective) ด้านการเงิน (Financial Perspective)

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ข้อมูลพื้นฐาน คือ คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น

4.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

4.1.2 อายุ ได้แก่ ต่ำกว่า 25 ปี 26 – 35 ปี 36 – 45 ปี 46 - 55 ปี 56 ปีขึ้นไป

4.1.3 ระดับการศึกษา ได้แก่ ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนต้น –

มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

4.1.4 รายได้ต่อเดือน ได้แก่ ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท

20,001 - 30,000 บาท 30,001 - 40,000 บาท 40,001 บาทขึ้นไป

4.1.5 ระยะเวลาปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 2 ปี 2 – 3 ปี 4 – 5 ปี 5 ปีขึ้นไป

4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ตัวแปรกลุ่มที่ 1 ได้แก่ บรรษัทภิบาล

ตัวแปรกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

5. ระยะเวลาในการวิจัย

ระหว่างเดือน มีนาคม 2556 - เดือน กันยายน 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยจึงได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

บรรษัทภิบาล (Corporate Governance) หมายถึง การบริหารจัดการของสหกรณ์ให้เป็นอย่างซื่อสัตย์ โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อ สร้างการมีส่วนร่วม และมีการใช้กระบวนการบริหารจัดการ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล คู่คุณค่าและโดย

ประหยัดเป็นผลให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินงานประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมั่นคง ส่งผลให้สหกรณ์เป็นที่เชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง พร้อมนี้ได้อธิบายพื้นฐานของบรรษัทภิบาล ที่จะนำไปใช้ในระบบสหกรณ์ดังนี้

1. **ความรับผิดชอบ (Responsibility)** หมายถึง การที่ทุกฝ่ายในสหกรณ์ตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และผลจากการกระทำของตน และตลอดจนเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้มีส่วนร่วมในสหกรณ์ด้วย

2. **ความโปร่งใส (Transparency)** หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยพัฒนาวิธีการดำเนินงานของสหกรณ์ที่โปร่งใส กำหนดขั้นตอนการให้บริการที่ชัดเจน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบได้รวมถึงการประสานงานระหว่างองค์กรทำให้เกิดความโปร่งใสกับสังคมภายนอก

3. **ความซื่อสัตย์ (Honesty)** หมายถึง การที่ทุกฝ่ายในสหกรณ์ยึดมั่นในความถูกต้อง ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนอย่างตรงไปตรงมา ไม่คดโกงไม่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง

4. **ความยุติธรรม (Fairness)** หมายถึง การมีความชอบด้วยเหตุผลและมีความชอบธรรมปฏิบัติต่อบุคคลอื่นอย่างเท่าเทียมกัน

5. **ความเป็นอิสระ (Independence)** หมายถึง ความเป็นไทไม่ขึ้นตรงต่อบุคคลใด บุคคลหนึ่ง มีเสรีภาพทางด้านความคิด และการกระทำโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

6. **ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)** หมายถึง ความผูกพันของผู้บริหารในการที่จะตัดสินใจกระทำการใด ๆ ที่จะสร้างประโยชน์ให้องค์กร และสังคมส่วนรวมไปพร้อม ๆ กัน สหกรณ์จะต้องปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ มากมายที่ประกอบกันขึ้นเป็นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ในฐานะที่บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ของสหกรณ์

7. **ความน่าเชื่อถือ (Accountability)** หมายถึง การมีความไว้วางใจและนับถือต่อการกระทำต่อฝ่ายต่าง ๆ หรือต่อบุคคลอื่นเพื่อให้สหกรณ์มีความน่าเชื่อถือ

8. **การมีส่วนร่วมของสมาชิก (Public Participation)** หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริการ ติดตามการดำเนินงานของสหกรณ์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

9. **จริยธรรมและจรรยาบรรณ (Ethics and Code of Conduct)** หมายถึง การยึดมั่นความถูกต้องดีงาม ทุกฝ่ายในสหกรณ์ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเสมอภาค ประพฤติปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณที่ร่วมกันกำหนด และ

ส่งเสริมสนับสนุน ขกย่อง ผู้กระทำความดีรวมถึงการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทุกฝ่ายในสหกรณ์
อย่างเท่าเทียมกัน

การวัดความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร (Balanced Scorecard :
BSC) หมายถึง เครื่องมือด้านการจัดการที่ช่วยนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยการวัดหรือการ
ประเมิน ที่ช่วยให้องค์กรเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียว และมุ่งเน้นในสิ่งที่มีความสำเร็จ
ขององค์กร ประกอบด้วย 4 มุมมอง ดังนี้

1. ด้าน การเงิน (Financial Perspective) หมายถึง มุมมองที่มุ่งประเมินประสิทธิภาพ
ทางการเงิน วัดผลจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การเพิ่มรายได้ ประสิทธิภาพในการผลิตที่มีต้นทุนต่ำและ
มีการสูญเสียระหว่างผลิตน้อย จัดการหาแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำ และ มุ่งเน้นด้านความมั่นคง
ปลอดภัยทางการเงินของสหกรณ์

2. ด้าน ลูกค้าหรือสมาชิก (Customer Perspective) หมายถึง มุมมองที่มุ่ง
วัดผลด้านลูกค้าหรือสมาชิก ในลักษณะของการที่องค์กรสามารถนำเสนอคุณค่าที่ลูกค้าต้องการ
ความพึงพอใจของลูกค้า ภาพลักษณ์ กระบวนการด้านการตลาด การจัดการด้านลูกค้าสัมพันธ์

3. ด้าน กระบวนการภายในองค์กร (Internal Business Process) หมายถึง
มุมมองที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กร เพื่อให้มีความพร้อมและความสามารถในการบรรลุ
วัตถุประสงค์ภายใต้มุมมองอื่น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาภายในองค์กรพิจารณาว่าในการที่จะบรรลุ
วัตถุประสงค์ในด้านกระบวนการทำงานภายในองค์กร ได้แก่ กระบวนการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ
กระบวนการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการประสานงานภายในองค์กร
กระบวนการจัดการด้านสายงานผลิตที่มีประสิทธิภาพ และกระบวนการประเมินการดำเนินธุรกิจ
ภายในสหกรณ์

4. ด้าน การเรียนรู้และพัฒนา (Learning and Growth) หมายถึง มุมมองในด้าน
เสริมสร้างการเรียนรู้และพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของบุคลากร การสร้าง
ขวัญและกำลังใจ และพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการทำงาน การประเมินการเรียนรู้และ
การเติบโตในสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตร หมายถึง สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่อาชีพทางการเกษตรรวมตัวกัน
จัดตั้งและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ โดยมี
จุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความ
เดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกและช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

คณะกรรมการดำเนินการ หมายถึง ผู้ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ให้ควบคุมการ
ดำเนินงานของสหกรณ์ให้บรรลุเป้าหมาย ของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดมหาสารคาม

ผู้ตรวจสอบกิจการ หมายถึง ผู้ที่มีมติที่ประชุมใหญ่สหกรณ์เลือกตั้งสมาชิก หรือบุคคลภายนอกที่เป็นผู้มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถในด้านธุรกิจ การเงิน การบัญชี การเศรษฐกิจ หรือการสหกรณ์ เพื่อเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ โดยมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ แล้วเสนอรายงานผลการตรวจสอบประจำปีเดือนต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ รวมถึงเสนอรายงานผลการตรวจสอบประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่สหกรณ์เกษตรจังหวัดมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการ หมายถึง ผู้รับผิดชอบในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย ฝ่ายจัดการจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงานทั่ว ๆ ไป และจะต้องมีความเชี่ยวชาญในสาขางานที่รับผิดชอบด้วย ตลอดจนความรู้ด้านกระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การจัดการ การบริหารบุคคล การประสานงาน และการควบคุมงาน เป้าหมาย ของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดมหาสารคาม

เจ้าหน้าที่ หมายถึง พนักงานผู้ปฏิบัติรับผิดชอบงานตามที่คณะกรรมการดำเนินงานหรือฝ่ายจัดการมอบหมายให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงานทั่ว ๆ ไป และจะต้องมีความเชี่ยวชาญในสาขางานที่รับผิดชอบด้วย ตลอดจนความรู้ด้านกระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผนการจัดการ การบริหารบุคคล การประสานงาน และการควบคุมงาน เป้าหมาย ของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม หมายถึง จังหวัดที่ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีพื้นที่ 4,291.683 ตารางกิโลเมตร เขตการปกครอง แบ่งการปกครองออกเป็น 13 อำเภอ จำนวนประชากร 937,708 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงบรรษัทภิบาลของสหกรณ์การเกษตร จังหวัดมหาสารคามที่มีความแตกต่างกันเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดมหาสารคาม
2. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างบรรษัทภิบาลของสหกรณ์การเกษตรกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดมหาสารคาม อันจะนำไปสู่แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์เกษตร
3. เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศ สำหรับผู้บริหารหน่วยงานและองค์กรในการประยุกต์ใช้เพื่อวางแผนแนวทางในการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตร รวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับนักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป ในการศึกษาและพัฒนาสหกรณ์การเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม